

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIC OF KOSOVA - REPUBLIKA KOSOVA

KOMUNA E GJILANIT
MUNICIPAL GJILAN - OPŠTINA GNJILANE - GILAN BELEDIYESI

DREJTORIA PËR ZHVILLIM EKONOMIK

DEPARTMENT OF ECONOMY DEVELOPMENT – UPRAVA ZA EKONOMSKI RAZVOJ - İKTİSADİ KALKINMA MÜDÜRLÜĞÜ

RAPORTI VJETOR

Djetor, 2019

Drejtoria për Zhvillim Ekonomik
Valbona Tahiri, Drejtoreshë

Ky raport përfshinë periudhën një vjecare (Janar-Dhjetor 2019) të cilën Drejtoria për Zhvillim Ekonomik e vlerëson si jashtëzakonisht pozitive sa i përket të arriturave të drejtorisë në raport me realizimin e planit vjetor të punës.

Vlen të theksohet se e arritura kryesore e kësaj drejtorie është përmbyllja me sukses e procesit të negocimit të Marrëveshjes për financim për realizimin e projektit madhor infrastrukturor në vlerë prej 26 milion Euro “Impianti për trajtimin e ujërave të zeza dhe infrastrukturës përcjellëse në komunën e Gjilanit” e nënshkruar ndërmjet Qeverisë së Kosovës dhe BERZH me 9 Maj 2019 në Sarajevë. Gjatë këtij viti ka filluar procesi i vlerësimit të kompanisë konsulent, ndërsa projekti pritet të përfundojë në vitin 2022.

Më poshtë është prezantuar në mënyrë kronologjike një përmbledhje e aktiviteteve të realizuara me sukses me sa vijon:

- Realizmi i të gjitha aktiviteteve të ndërlidhura me rishikimin e studimit të fizibilitetit për projektin kapital “Impianti për trajtimin e ujërave të zeza dhe infrastrukturës përcjellëse” në komunën e Gjilanit.
- Negocimi i marrëveshjes për financim për projektin e Impiantit për trajtimin e ujërave të zeza dhe nënshkrimi i së njëjtës siq është përmendur më lartë.
- Nënshkrimi i marrëveshjes tre palëshe si BERZH, Komuna e Gjilanit dhe Kompania Rajonale “Hidromorava” për zbatim të projektit në fjalë.
- Në bashkëpunim me KR “Hidromorava” dhe përfaqësuesit e BERZH ka vazhduar procesi i vlerësimit të kompanive dhe pritet të përzgjedhet dhe kontraktohet kompania konsulente e cila do t’i ofroj mbështetje profesionale teknike Njësisë për Implementimin e Projektit (NJIP) siç kërkohet me standardet e organizatave financiare ndërkombëtare për të ndërmarrë veprimet e nevojshme në lidhje me përgatitjen e dokumentacionit për tenderim derisa punimet në terren pritet të fillojnë vitin e ardhshëm.

Sa i përket investimeve kapitale, gjatë muajit Mars është nënshkruar kontrata me operatorin ekonomik për realizimin e projektit “Modernizimi i tregut të gjelbër në komunën e Gjilanit” dhe kanë vazhduar punimet të cilat sipas kontratës pritet të përfundojnë vitin e ardhshëm. Ky projekt me infrastrukturë bashkëkohore do të ndikoj jo vetëm në përmirësimin e kushteve për shitjen e produkteve të freskëta të prodhuesve tanë por edhe do ta transformoj plotësisht atë paraprak duke e bërë atraktiv për qytetarë dhe vizitorë. Ky investim publik do të ndikoj në përmirësimin e kushteve për shitjen e produkteve të freskëta pemë dhe perime për 100 prodhues tanë si dhe mbi 200 tregtar të cilët ushtrojnë aktivitetin e tyre në tregun e gjelbër.

Në anën tjetër në bashkëpunim me NPL “Tregu” është realizuar plani për vendosjen e tregjeve mobile në disa pjesë të qytetit si Arbëri, Dardani, Kamnik dhe rruga afër Perlepnicsës, duke ju ofruar mundësi bujqëve, prodhuesve të vegjël të komunës së Gjilanit të shesin produktet e tyre në vendbanime me numër më të madh të banorëve dhe më të frekuentuara. Këto tregje mobile janë nën menaxhimin e NPL “Tregu” e cila do të përkujdeset për qëndrueshmërinë dhe funksionimin e plotë të tyre në të ardhmen.

Një projekt tjetër i cili është duke shkuar kah përmbyllja është projekti “Vazhdimi i punimeve në lumin Mirusha faza II” me financim nga MMPH në vlerë prej 250,000 Euro për këtë vit si dhe me bashkë financim nga buxheti i DZHE. Ky projekt ka zhvilluar punimet sipas planit dinamik kohor të paraparë.

Një projekt tjetër i cili është finalizuar gjatë kësaj periudhe është terreni sportiv në fshatin Pogragjë i realizuar në bashkëpunim me shoqatën “Pogragja” me seli në Zvicër derisa është duke u punuar në ndërtimin e terrenit sportiv në fshatin Bresalc në bashkëpunim me “Rotary Club”.

Një sektor tjetër i rëndësishëm i kësaj drejtorie është edhe Eficienca e Energjisë (EE) Me kërkesën e MZHE ka vazhduar procesi i vlerësimit të kompanisë konsulente në kuadër të programit me KfW (Bankën gjermane) për projektin “Masat e efijencës së energjisë në ndërtesat publike”. Gjatë kësaj periudhe është përmbyll faza e parë e vlerësimit ndërsa faza e dytë e vlerësimit është në proces dhe pritet të përfundoj deri në fund të këtij viti ndërsa zbatimi i projekteve në terren pritet të filloj në fillim të vitit 2020. Komuna e Gjilanit synon që përmes këtij programi të intervenoj me masa të EE në tri shkolla si “ Ibrahim Uruqi” Bresalc, “Skënderbeu” Perlepnice dhe “Dëshmorët e kombit”, Gjilan.

Vlen të theksohet se DZHE ka vazhduar të bashkëpunoj ngushtë me projektin “Support on implementing the 3RD Energy package with focus on EE/ER”, projekt ky i financuar nga Bashkimi Evropian, që zbatohet nga konsorciumi i udhëhequr nga GFA Consulting Group, Hamburg, Gjermani. Objektiva e përgjithshme e këtij projekti (Mbështetje në Implementimin e Pakos së Tretë të Energjisë me fokus në Efijencë të Energjisë dhe Burimeve të Ripërtëritshme) është mbështetja e zhvillimit të qëndrueshëm të sektorit të energjisë në përputhje me detyrimet e Traktatit të Komunitetit të Energjisë dhe Strategjisë Kombëtare të Energjisë. Si pjesë e këtij projekti përveç përkrahje komunës në hartimin e PKVEE, përgatitjen e një projekti për aplikim në fondet e BE të dedikuara për komunat e Kosovës në fushën e EE, përmes këtij projekti edhe do të instalohet softveri ENSMASOFT-it i cili zbatohet në bashkëpunim me GIZ dhe i cili do të shërbej për të menaxhuar efijencën e energjisë në objektet komunale në të ardhmen. Po ashtu dy zyrtarë komunal kanë ndjekur trajnim tre-ditor për përdorimin e këtij programi. Me përkrahjen e këtij projekti është finalizuar dokumenti “Plani Komunal i Veprimtë të EE 2019-2021” dhe në këtë dokument janë planifikuar masa të efijencës së energjisë në 7 objekte publike derisa planifikojmë të aplikojmë me projekte (katër shkolla) për financim në fondin e lartpërmendur të EE i cili është pritur të lansohet gjatë këtij viti mirëpo një gjë e tillë nuk ka ndodhur. Programi tjetër me MZHE -AEE dhe KfW ka shënuar progres dhe vitin tjetër pritet të fillojë realizimi në tri shkollat e lartpërmendura në Bresalc, Perlepnice dhe “Dëshmorët e Kombit” në Gjilan. Sidoqoftë, Drejtoria ka përgatitur projektin për aplikim për intervenim me masa të EE në shkollën në fshatin Uglar dhe është duke u realizuar nga donatori “Shqip king”.

Në kuadër të programit PPP gjatë këtij viti ka filluar procesi për realizimin e tri (3) studimeve të fizibilitetit për projekte në fushën e turizmit, energjisë, infrastrukturës biznesore, sportive etj. Realizimi i këtyre studimeve si: “Penda e Livoqit”, “ Shtrirja e rrjetit të gazit natyror dhe të kompresuar në komunën e Gjilanit” dhe “Palestra e sporteve Bashkim Selishta-Petriti” janë në faza të ndryshme të realizimit dhe do të krijojnë mundësi për investime përmes partneritetit publiko-privat për zbatim të projekteve zhvillimore duke e bërë kështu komunën atraktive për investitor vendor dhe të huaj. Pas nënshkrimit të marrëveshjes për bashkëpunim gjatë muajit Korrik 2019 ndërmjet Komunës së Gjilanit dhe Qeveris Zvicerane “Swiss Contact” janë zhvilluar takime me ekspertë ndërkombëtarë në fushën e turizmit, ekspertë nga kompanitë franceze si “Geode” dhe “Avione Jaune” ku vlen të përmendet se tashmë janë përfunduar matjet gjeodezike në liqenin e Livoçit ndërsa studimi i fizibilitetit është në progres dhe pritet të përfundoj deri në fund të këtij viti eventualisht në fillim të vitit të ardhshëm.

Sa i përket projektit PPP “ Rregullimi i infrastrukturës së kompleksit të shkollave të mesme të Gjilanit”, projekt ky i cili ka për qëllim rregullimin, sigurimin, funksionalizimin e hapësirës shkollore dhe ofrimin e shërbimeve të nevojshme për nxënësit dhe personelin është në realizim e

sipër dhe gjatë këtij viti pritët të përfundojnë të gjitha punët ndërtimore sipas kontratës. Partneri privat “Adea fast food” Sh.p.k ka qenë i hapur për bashkëpunim dhe në koordinim me Ekipin për Menaxhimin e Projektit, si dhe nën përkujdesjen e DZHE është dorëzuar me kohë raporti vjetor në Ministrinë e Financave të përgatitur sipas Direktivës #5 “Mënyra e Raportimit të Autoriteteve Publike tek KPPP”. Kjo kontratë PPP me formë koncesioni ka filluar në vitin 2015 dhe kohëzgjatja e saj përfshinë periudhën prej 15 vitesh.

Komuna e Gjilanit me datë 30 Maj 2019 zyrtarisht ka dërguar Njoftimin për Ndërprerje të Marrëveshjes PPP “Eco-higjiena” sh.p.k për shkëputje të kësaj kontrate si rezultat i mos përmbushjes së obligimeve ligjore nga ana e partnerit privat. Procesi i tranzicionit sipas marrëveshjes në fjalë është dashur të përmbyllet brenda një periudhe gjashtë mujore, mirëpo marrëveshja është në proces gjyqësor dhe deri në fund të viti nuk është marrë asnjë vendim gjyqësor nga ana e organeve kompetente.

Drejtoria gjatë periudhave të ndryshme ka realizuar me sukses katër (4) panairë me qëllim të promovimit të bizneseve dhe aktiviteteve të tyre afariste si dhe promovimin e shkathtësive për punë tek të rinjtë, pastaj tri (3) konferenca informuese me biznese dhe 1 konferencë për promovim të mundësive për investime në komunë si në vijim:

- Edicioni i dytë i Panairit të Punës i organizuar në bashkëpunim të ngushtë me Organizatën Qeveritare Gjermane GIZ, MPMS ku kanë marrë pjesë 45 biznese të cilat kanë ofruar rreth 500 vende pune.
- Mini panairi tre ditor (Qershor 2019) me gratë artizane dhe fermere organizuar në kuadër të aktiviteteve për shënimin e 20 vjetorit të çlirimit të Gjilanit.
- Panairi “Gratë në biznes” i organizuar në bashkëpunim të ngushtë me MTI (17-19 Korrik 2019) ku kanë ekspozuar punimet artizanale rreth 30 gra nga komuna e Gjilant dhe komunat tjera të Kosovës.
- Panairi Biznesi me konsumatorët i organizuar në bashkëpunim me Global Consulting and Development Associates (në muajin Shtator 2019) në kuadër të programit “Interdev 2” të UNDP ku kanë marrë pjesë 30 biznese nga komunat si Viti, Dragash dhe Shtërpce të përfshirë në aktivitete të bujqësisë, industrisë ushqimore dhe gastronomi turizëm.
- Konferenca informuese në bashkëpunim me MTI KIESA dhe BB me NVM dhe Shoqatat e Bizneseve, për Thirrjen e “Programit për Grantet e Përputhshme (PGP)” që ka patur për qëllim ti ndihmoj NMVM-ve për Standardizimin/Certifikimin e Produkteve si dhe Shërbimet e Zhvillimit të Biznesit (ShZhB)/Trajnimit.
- Konferenca “Ditët e Biznesit të Vogël 2019” që kishte për qëllim të zhvillojnë dialogun publiko - privat i cili, së bashku me fuqizimin e ndërmarrësish, janë më se të domosdoshme për një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit privat, respektivisht zhvillimit ekonomik.
- Në bashkëpunim me Klubin e Prodhuesve të Kosovës dhe përfaqësues të bizneseve ka organizuar sesion informues në lidhje me prezantimin e Platformës “Made in Kosova”. Kjo web platformë do të përfshijë të gjitha kompanitë e sektorit të prodhimit dhe shërbimeve në Kosovë me qëllim kryesor promovimin e produkteve dhe shërbimeve në mbarë botën. Platforma do të jetë një panairi përherëshëm online, ku secila kompani do të ketë profilin e vet të kompanisë si dhe do të prezantohen të gjitha produktet e saj.
- Konventa me Diasporë organizuar nga USAID programi Fuqizimi i sektorit privat mbajtur me 25-26 Nëntor 2019 në Prishtinë ku nga vetëm 5 komunat e përzgjedhura të Kosovës, janë prezantuar mundësitë për investime në Komunë para një numri të madh biznesesh nga diaspora.

DZHE është përkujdesur dhe ka bashkëpunuar ngushtë me tri projektet e financuara përmes programit “Fuqizimi i Sektorit Privat” të financuara nga Populli Amerikan përmes Agjencisë së

Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar (USAID) dhe Agjencisë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA). Vlen të përmendet se nga ky program kanë përfutur gjithsej 167 të rinj derisa me bashkë financim të Komunës së Gjilanit dhe Organizatës Gjermane "Help", janë ndarë 19 (8 M dhe 8 F) grante në formë të pajisjeve kryesisht për biznese fillestare si dhe janë trajnuar 50 të rinj në përgatitje të planit të biznesit. Gjithashtu, në kuadër të projektit tjetër i cili realizohet nga "Klubi i Prodhuesve të Kosovës" gjatë këtij viti kanë përfunduar punën praktike me pagesë 57 të rinj në kompanitë "Fluidi", "Flexograf", "Menakon", "Euro model", "Gandizajn" etj. Projekti tjetër në kuadër të programit të USAID-it i cili zbatohet nga American University of Kosova (AUK) ka realizuar me sukses trajnimet në ICT dhe gjuhë gjermane ku kanë përfutur 60 të rinj nga komuna e Gjilanit.

Sa i përket projekteve të financuara nga BE, Programi IPA BNK gjithsej 114 ndërmarrëse artizanale kanë përfutur shkathtësi për punime me "vek", prodhim të produkteve artizanale prej materialeve ekologjike dhe paketimi e deri të përgatitja e ushqimeve tradicionale nga projektet e realizuara nga OJQ "Open door" dhe ATRC në bashkëpunim me komunën e Gjilanit. Nje rezultat tjetër i këtij të fundit është krijimi dhe lansimi i platformës online për shitjen e produkteve artizanale "Arcraft4you" si dhe krijimi i ndërmarrjeve sociale.

Sipas evidencave nga QRB viti 2019 shënon kthesë pozitive sa i përket numrit të bizneseve të regjistruara (513) dhe numrit të punëtorëve të regjistruar (910) si dhe numër më të vogël të bizneseve të ç regjistruara (77) dhe punëtorë (93) krahasuar me vitet paraprake. Ajo çfarë ia vlen të nënvizohet është se këtë vit, pas dy dekadave, prin veprimtaria shërbyese me 269 biznese të regjistruara, derisa më herët ka dominuar tregtia. Konsiderojmë se ky është një indikator pozitiv që sektori privat ka filluar të bëhet shtytës i zhvillimit ekonomik lokal.

Qendra ka ofruar 3140 shërbime bizneseve në fusha të ndryshme ndërsa 2004 biznese kanë ndërruar certifikatat e biznesit duke u pajisur me të reja sipas ndryshimeve që kanë filluar të aplikohen nga MTI/ARBK. Gjithsej janë përgatitur 219 Procesverbale dhe Vendime për taksë komunale si dhe Drejtoria ka trajtuar 110 kërkesa të ndryshme duke respektuar afatet e parapara ligjore.

Drejtoria vazhdon të bashkëpunoj ngushtë dhe të koordinohet me Komisionet Komunale të NPL "Tregu", "Stacioni i Autobusëve" si dhe me të gjithë akterët relevant në nivel lokal dhe qendror, donator, shoqëri civile, komunitetin e biznesit, me qëllim të arritjes së partneriteteve përmes koordinimit të iniciativave dhe aktiviteteve të cilat ndikojnë në përsheptim dhe zhvillim të qëndrueshëm ekonomik lokal.

Arkëtimi i të hyrave vetanake përmes taksës nga bizneset ka shënuar trend pozitiv dhe është ndër më i larti që është arritur ndonjëherë. Të hyrat e planifikuara për këtë vit kanë qenë 70,000 Euro ndërsa janë realizuar gjithsej 99,339.51 në përqindje realizimi arrin në 142% të hyrave të planifikuara për këtë vit. Kjo situatë ka ndryshuar duke ju falënderuar përfaqësuesve të bizneseve të cilët ju kanë përgjigj pozitivisht ftesës për pagesë dhe shlyerje të obligimeve ndaj komunës së Gjilanit. Ndërkaq, sfida për ne mbetet shlyerja e borxhit nga bizneset, të akumuluar ndër vite, përkundër faktit se gjatë këtij viti nuk ka pasur rritje të borxhit të përgjithshëm, krahasuar me vitet paraprake.

Nga buxheti i përgjithshëm i Drejtorisë prej 1.330,240.80 Euro gjatë këtij viti, Drejtoria ka shpenzuar gjithsej 1.257.237.37 Euro ose 94.5 %.

RAPORT
janar - dhjetor 2019

30.12.2019

UALBONA TARI

[Signature]

[Official Seal of the Municipality of Gjiçan]